

Valg av kikkert

8x20

8x32/10x32

8x42/10x42

8x50/10x50/12x59

8x56/10x56

Her skal vi se nærmere på hva som er de mest anvendelige kombinasjonene av for en kikkerts forstørrelse og objektivdiameter til ulike bruksområder.

Fjellklatring, teater, turistreiser

8x20/8x25 og 10x25 lommekikkerter anbefales når vekt og størrelse er mer avgjørende enn synskvalitet. Disse små kikkertene egner seg ikke til røff bruk i alle vær- og lysforhold, men kan være det beste valget når du alltid vil ha med deg en hendig kikkert for bruk når behovene tilfeldig dukker opp. Kontrast og særlig lysstyrke på disse små kikkertene er for dårlig til at de egner seg i tussmørke.

Fjellvandring

8x20/10x25, 8x30/ 8x32 og 10x32. Vekt og størrelse er viktig på fjellet. Fordi betrakningsavstandene ofte er lange, er det vanlig å velge minst 8x forstørrelse. Mange 10x lommekikkerter har snevert synsfelt og gir redusert overblikk over terrenget. Stort synsfelt er viktig når en leter med kikkert etter små dyr eller fugler på en ensformig fjellvidde eller i ei homogen dalside med få objekter å orientere seg etter.

All round

8x30/8x32, 8x40/8x42 og 10x42/10x42 er kikkertypen som egner seg for variert bruk. Er gode skumringsegenskaper viktig, bør man unngå 8x30/8x32 og 10x40/10x42, som alle går under kategorien dagslyskikkert. Velg heller 8x40/8x42, som er all round-kikkerten over alle andre. Moderat forstørrelse på 8x gjør det enkelt å håndholde kikkerten, og kikkerten har et vidt synsfelt som gir godt overblikk i terrenget og gjør det mulig å betrakte større landskapspartier. 8x er høy nok forstørrelse til å betegnes som ideell til all round-observasjon også av fugler og pattedyr. Objektivdiameter på 40/42 mm gir relativt god lysstyrke (dersom forstørrelsen er kun 7x eller 8x) og dermed anvendelighet også i tussmørke, samtidig som de er med og sikrer gode motlysegenskaper og et uanstrengt og optisk sett godt synsinntrykk.

Fugler

8x40/8x42 og 10x40/10x42 er de mest brukte modellene, men 8x30/8x32 foretrekkes hvis det er viktig at kikkerten er liten og lett. For fuglekikkerter som foretrekker minst 10x forstørrelse og er villig til å bære på større og tyngre kikkerter, utpeker 10x50 seg, og under tviil også 12x50. 12x anses av mange å være for stor forstørrelse for frihåndsbbruk. Det 50 mm store objektivet på 10x50 gjør kikkerten enda bedre optisk enn 10x40/10x42, både i dagslys og grålysning/skumring. 7x er i minste laget for så små objekter som fugler. Enkelte mener 10x er for stor forstørrelse til å holde kikkerten rolig under alle forhold, f.eks. når du er andpusten, fryser og i vind, men under ideelle situasjoner oppleves den høye forstørrelsen som et pluss av

mange kikkertbrukere. Er du i tvil om du skal velge 8x eller 10x, velg 8x! Særlig gjelder dette brukere i høy alder og mindre stødig hånd.

Anskaffer du i tillegg til håndkikkert et stativbasert feltteleskop (enøyd kikkert med høy forstørrelse egnet også for å ta med ut i terrenget), vil du som fuglekikker øke dine observasjonsmuligheter betraktelig. Felteleskopene har gjerne zoomokular med variabel forstørrelse fra ca. 20 og 60x, gjerne med zoom. Som stativ benyttes vanlige foto- eller videostativer. Felteleskop er særlig anvendelige i åpent landskap med store avstander til fuglene, f.eks. ved innsjøer og fuglerike fjære- og sjøområder. I vår generelle informasjon om teleskop har vi beskrevet mer utførlig hvilke krav som stilles til utstyret.

Fra båt

7x50 er den ideelle kikkerten for båttbruk, alternativt 7x35 eller 7x42 hvis du vil at kikkerten skal være mindre i størrelse og dermed praktisk når du også går i land. 7x-kikkerter har lav nok forstørrelse til at du klarer å holde dem i ro i båt. 7x50 har større utgangspupill i okularet enn 7x35 og 7x42 på grunn av den store objektivdiameteren på 50 mm og tillater mest slingringsmonn i øyets plassering i forhold til okularet. Den store objektivdiameteren på 7x50 gjør at denne tåler mer sjøsprøyt uten å tape seg i synskvalitet. Båtkikkerter bør ideelt sett være vanntette og så robust bygd at de til en viss grad tåler støt. Gummiarmoring er en klar fordel idet du får et bedre grep om kikkerten, den blir ikke så kald å holde i, og den ligger mer i ro der du legger den fra deg i båten.

Det leveres båtkikkerter både uten og med kompass. Uten kompass er mest populært, bl.a. på grunn av at kompasset stjeler deler av søkerbildet, vanligvis den nederste delen. Kompasskikkerter har også avstandsskala, og strekene i avstandsskalaen oppleves distraherende hvis du ikke har bruk for dem.

Kikkert med kompass brukes stort sett bare som båtkikkert, og særlig av dem som navigerer etter kart eller draft. Ved hjelp av kompass og kart/draft kan du også finne ut nøyaktig hvor du befinner deg på sjøen.

Du ser kompassretningen i søkerbildet mens du observerer med kikkerten. Du kan fortelle grader-tallet kompasset viser til en annen person på båten for å gjøre det enklere for ham å finne det samme objektet som de selv observerer, f.eks. en hval, fjern båt eller spesiell landskapsformasjon.

Det må bemerkes at et mobilt kompass som kompasset i en kikkert, aldri vil kunne gi en presis kompassretning for sikker navigasjon av et fartøy. Det kan oppstå betydelig feilvisning på grunn av gjenstander og installasjoner på båten som påvirker magnetfeltet. I ekstreme tilfeller vil et kompass faktisk kunne gi mer enn 90° feil kurs. For sikker navigering kan du stole på bare permanent installerte kompass i fartøyet som ble justert for feilvisning ved installasjon.

Fra hus og terrasse

Til dette stasjonære bruket spiller kikkertens vekt og størrelse liten rolle. Vi anbefaler store, lyssterke kikkerter med 42, 50 eller 56 mm objektiv. Disse er bedre å se med enn små kikkerter. 7x50 var tidligere den mest brukte modellen i de tusen hjem, men i takt med at produsentene har oppnådd bedre kvalitet på kikkerter som har høyere forstørrelser enn 7x50, har 8x42 tatt over hegemoniet. Kikkerter med 8x forstørrelse er lett å holde i ro. Er du stødig på hånden eller vil bruke kikkerten sittende i stol, klarer du å holde 10x40/10x42, 10x50 og 12x50 stødig nok til å få utbytte av den høye forstørrelsen. Legger du an mot gelender/vinduskarm eller monterer kikkerten på stativ, kan du benytte enda høyere forstørrelser.

Velger du et stativbasert feltteleskop (enøyd kikkert med høy forstørrelse), vil du øke dine observasjonsmuligheter betraktelig. Teleskopene har gjerne forstørrelser på mellom 20x og 60x. Som stativ benyttes vanlige foto- eller videostativer. Feltteleskopene er særlig anvendelige i åpent landskap med store avstander, f.eks. ved sjøen og i fjellet. Se ellers vår generelle informasjon om teleskop, hvor vi har beskrevet mer utførlig hvilke krav som stilles til utstyret.

Rypejakt

Rypejegerne går lange avstander daglig og opererer i gode lysforhold. Lav vekt er derfor viktig, og kikkertene behøver ikke være spesielt lyssterke. Mest hensiktsmessige modeller er 8x20, 8x25, 10x25, 10x28, 8x30, 8x32, 10x30 og 10x32. 8x40 eller 10x40 større og tyngre, men kan være aktuelle dersom du velger en av de letteste modellene markedet tilbyr blant disse.

Skogsfugl- og harejakt

Til dette bruk utpeker 7x42 og 8x40/8x42 seg som de mest anvendelige modellene. Ønsker du en mer kompakt kikkert, er 8x30/8x32 et godt alternativ. Kompaktkikkerter på 8x20/8x24 vil ikke gjøre samme nytten. I skogsterrang er det viktig å ikke overstige 8x forstørrelse. 10x-kikkerter har mindre lysstyrke, synsfelt og dybdeskarphet og er ikke like anvendelig i skog.

Gåsejakt

Under gåsejakta er avstandene ofte lange, og 10x forstørrelse er ideell. Når du sitter på post, holder du uten problemer en 10x-kikkert stødig nok. 10x42 er den mest aktuelle modellen. Ønsker du ekstra lysstyrke, velg 10x50 eller 8x42 i stedet.

Rådyr-, hjort- og elgjakt

I posteringsjakt i skogsterrang anbefales 7x42, 7x50, 8x50 og 8x56, som alle er lyssterke. Til jakt i skogsterrang der jegeren er en god del i bevegelse, anbefales de noe mer kompakte og lette modellene 7x42 og 8x42. 7x42 er den mest lyssterke av disse. For jegere som går langt og ønsker enda mindre kikkerter og enda lavere vekt, utpeker 8x30/8x32 som gode alternativ.

I åpent terreng med lange betrakningsavstander er 8x42, 10x42 og 10x50 å foretrekke. Til speiding over store avstander og posteringsjakt i åpent terreng anbefales 10x42, 10x50, 10x56 og 12x50.

Lommekikkerter (8x20, 8x25, 10x28 og 10x28) er lite egnet til jakt på hjortedyr idet de ikke har den lysstyrke og kontrast som kreves i grålysning og skumring. Disse små kikkertene oppleves også upraktiske å betjene i lav temperatur, dårlige værforhold og stressede situasjoner.

Villreinjakt

Villreinjegeren går langt, og kikkertens vekt er viktig. Dessuten speider denne jegeren på store avstander og har derfor behov for høy forstørrelse, helst 10x. 10x42 er den mest populære til reinsjakt. Andre alternativer er 10x30/10x32, 10x50 og 12x50/12,5x50. 10x30/10x32 er små og lette, men det er få produsenter som leverer dem, og kunden er ofte henvist til å velge en

8x30/8x32 i stedet for å oppnå lav nok vekt og ønsket pris. 10x50 er det beste valget optisk sett – men den er større og tyngre enn 10x42, som er den desiderte bestselgeren til reinjegere. Hvis du vil ha kikkerten så liten som mulig, kan 8x20/8x24 og 10x25 lommekikkerter vurderes, men optisk sett kommer de til kort i en rekke situasjoner, ikke bare i svakt lys. Redusert robusthet og begrenset betjeningskomfort på lommekikkerter gjør dem til et uaktuelt valg for de fleste villreinjegere.

Skytebaner

Som skivekikkert anbefales teleskop, dvs. enøyd kikkerter på stativ. Se vårt generelle informasjonsskriv om teleskop, hvor vi har beskrevet hvilke krav som stilles.

Stjernekinging

Vi du observere måne og planeter, anbefales primært en lyssterk 8x56 kikkert eller aller helst en stjernekinging – dvs. et enøyd teleskop på stativ. Du finner mer info bl.a. i vårt generelle informasjonsskriv om teleskop.